

Uredništvo in uprava:

Ljubljana,
Slamškova ulica štev. 2.

Izhaja vsak ponedeljek.

Reklamacije so poštnine
proste.

Rokopisi se ne vračajo.

RADIKAL

Stane posamezna številka
1'50 Din.Mesečno Din 5.—, celo-
letno 60.—.Dopisi morajo biti franki-
rani in podpisani.Anonimni dopisi se ne spre-
jemajo.**POLITIČNO GLASILO DELOVNEGA LJUDSTVA.**

Vedno na frakih.

Cela politika klerikalne stranke v bivši Avstriji med vojno in po vojni je vedno visela na odličnejših in manj odličnih frakih poedinih močnejših politikov in državnikov.

Tako smo videli sedanje voditelje naše klerikalne stranke pred preobratom vedno kukati ali iz fraka g. dr. Šusteršiča ali pa iz »salonroka« dr. Kreka.

Ista usoda jih je doletela tudi v Jugoslaviji.

Nesamostojni kakor so, brez vsakega jasno začrtanega političnega koncepta so se naši klerikalci obesili na frak blagopokojnega g. Protiča ter kričali v Slovenijo iz njegovega fraka, da so Srbi bratski narod, da je potrebna skupna država vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev. Izdajalec je bil tisti, ki bi si le upal črhiniti proti Srbom, kakor je bil izdajalec tisti, ki je pred ali med vojno črhnil proti nemško-habsburškemu imperikalizmu.

Ko pa je postal frak g. Protiča vsled njegovega koncepta, ki ni odgovarjal tedanjemu razpoloženju malo nesigurne, so naši klerikalci skočili hitro ven ter so se nekaj časa valjali brez koncepta in jasno začrtane linije po zraku.

Prišla je homogena vlada g. Pašiča. Naši klerikalci, ki so se med tem navlekli separatističnih bacilov, so silili pri vsem tem navajeni zad-

njih žepov zopet v Pašičev frak. Ali g. Pašič star in izkušen poznavalec svojih nasprotnikov, si je dejal: »Ne potrebujem jih na fraku, so umazani, dovolj jim je prostora na mojih čevljih.« Klerikalci so bili zadovoljni na Pašičevih čevljih ter peli slavo Pašiču in homogeni vladi.

Ali niso se še dobro udomačili na Pašičevem čevlju, so že skočili na Radičev republikanski frak.

Bivanje na tem fraku pa se jim je zdelo le preopasno, ker bi bil on v stanju jih pogoltniti, zato so sfrčali zopet na frak g. Ljube Davidovića.

Ko pa je opozicijski blok izgubil danes že vso nado na uspeh, kometirajo naši klerikalci zopet z čevljem g. Pašiča.

Tako se vrsti visoka politika naših klerikalnih voditeljev, skačejo iz fraka na frak in mi se ne smemo čuditi, ako jih zagledamo lepega dne na fraku macedonca Todora Aleksandrova.

Da taka neresna politika klerikalnih voditeljev, ki predstavljajo našo Slovenijo, silno škoduje gospodarskemu razvoju in ugledu nas Slovencev je jasno.

Krivda našim slabim razmeram v Sloveniji, ni v Beogradu, ne v Srbih temveč doma pri nas. Dokler slovenski narod tega sam ne bo uvidel, nima pravice se pritoževati.

Pri očetu Grafenauerju.

Kot objektivni posmatravec današnjega političnega kaosa v Sloveniji sem se napolil k enem najstarejših naših politikov in znanemu narodnemu borcu g. Grafenauerju, da slišim mnenje tega izkušenega političarja in moža popolnoma čistega od dnevene korupcije.

V Lescah sem izstopil in se podal eno uro peš in prišel v malo zelo skromno gorsko vasico Smokuč, kjer naj oče Grafenauer kot zaslužni prvoboritelj uživa sadove svojega dela za narod.

Ko so mi pokazali ljudje njegovo hišico z nekoliko njivicami, sem se začudil in vprašal, ali je to sploh mogoče, ali me varajo moje oči, da trpi slovensko delovno ljudstvo kaj takega, da njegov v borbi osiveli mož, je prisiljen na svoja stara leta živeti v skromni, najskromnejši hišici od dela svojih rok!

Podal sem se v hišo, kjer me je pozdravila njegova žena stara in prijazna ženica, ki je morala na svoja stara leta bežati iz Koroške in deliti kruto usodo s svojim možem, ki ga je nehvaležnost in njegova osebna poštenost prikovala na malo gorsko vasico daleč od sveta.

Izba čista obenem mizarska delavnica, mi je podala jasno sliko v kakšnih gmotnih razmerah živi ljubljene slovenskega naroda.

Vprašal sem, kje so oče Grafenauer in njegova ženica mi je povedala, da je šel kake dve uri daleč sadi v gozd mladike.

Šel sem in ga tudi našel v gozdu z lopato v roki na delu.

Mož je star čez 60 let, ogromne postave, zdrav, jasnega in čistega po-

gleda. Pri vsej njegovi starosti se mu vidi silna energija in volja do dela.

»Kako je oče Grafenauer«?

»Bo kar dobro, ako je človek pri delu.«

Nato se je začel med nami v seneci gozda živahen razgovor o današnjih političnih prilikah. Bistvo razgovora z starim in izkušenim političarjem je bilo današnji naši voditelji, med katerimi je zlasti povdarjal klerikalce, da ne delajo iz ljubezni do naroda, oni ne poznajo tega čuta, oni delajo iz strankarskih in osebnih ozirov.

Med tem se je začulo opoldansko zvonjenje in oče Grafenauer je vzel svoj klobuk raz glave in se molil Bogu.

Poslovil sem se od njega in globoko zamišljen korakal proti Lescam.

Ali je v Slovencih še kaj čuta hvaležnosti in uvidevnosti, da trpe, da mora mož, ki je celo svoje življenje žrtvoval domovini, ki je za njo bil na smrt obsojen, preganjan in zaprt, na stara leta doživeti taka razočaranja.

Spomnil sem se na ljudi, ki so pred vojno kričali Srbe na vrbe, ki so bili uneti avstrijakanti in flotenverajnerji, ki pa so danes ogrnili plašč nacionalnosti in državotvorstva in nabasali svoje žepe z narodnim bogastvom in plunil sem z gnusom, da je nekaj takega mogoče.

Še živi poštenost, ki mora podeseteriti naše energije, da strgamo krinke raz glav tistih, ki se skrivajo za lepimi načeli in programi, pa ako bodo tudi potrebne žrtve. I. B.

Zunanja politika.

Volitve v Nemčiji. V Nemčiji so se te dni izvršile volitve v nemški državni zbor. Iz volitev so prišli znatno ojačeni nemški nacionalci. Na drugi strani pa so zopet napredovali komunisti. Posamezne stranke bodo v novem državnem zboru zastopane takole: demokratje 24 glasov (prej 39), nemški nacionalisti sedaj 99 (prej 65), nemška ljudska stranka 66 (prej 45), katoliški centrum 62 (prej 69), socijalni demokratje 99 (prej 171), komunisti 61 (prej 16), bavarska ljudska stranka 22 (prej 15), bavarska kmečka zveza 4 (prej 4), deutschvoelkische 30 (prej 3), nemški Hanoveranci 5 (prej 2), nemški socialisti 4 mandate, prej nobenega, kmečka zveza in nacionalni liberalci 9 mandatov, prej nobenega, gospodarska stranka 6 glasov, prej 0.

Spor med Nemčijo in Rusijo. Med Nemčijo in Rusijo je prišlo do diplomatskega incidenta. V Stuttgartu je bil aretiran komunist, ki je bil osumljen, da je član nemške komunistične »Čeke«. Ta komunist bi se bil moral prepeljati v Stargard. V Berlinu je pobegnil kriminalnim uradnikom v poslopje ruske trgovske delegacije, kjer je priznal tamošnjim uradnikom, da je njihov pristaš. Nato se je skrnil v drugi sobi. Kriminalnim uradnikom niso dopustili, da bi ga zasledovali. Zaprti so jih v neko sobo ter jih izpustili šele čez nekoliko časa. Ruski poslanik je radi tega, ker so vdrli policijski uradniki v poslopje trgovske delegacije poslal nemški

vladi dve noti. V prvi protestira proti kršitvi diplomatskih pravic ruskega trgovskega zastopstva ter naznanja, da bo zahteval zadoščenje. V drugi noti pa se opisuje zadnji dogodek v trgovinskem zastopstvu. Delovanje trgovskega zastopstva je bilo začasno ustavljeno in počiva ves nemško-ruski trgovski promet. Ruski poslanik je odpotoval v Moskvo.

Grška. Naša država je priznala grško republiko.

Francija. Na Francoskem se vrše 11. maja nove volitve v parlament.

Albanija. Vsled spora med severno in južno pokrajino Albanije ter zahteve, da se preseli vlada iz Tirane v Valono, preti opasnost državljanske vojne.

Sestanek Beneša in Ninčiča na Bledu. Minister zunanjih poslov dr. Ninčič je izjavil na vprašanje, kdaj se bo vršil sestanek med njim in češkoslovaškim ministrom zunanjih del dr. Benešem, da to ni točno določeno. Sestanek se bo vršil najbrže med 14. in 16. t. m. na Bledu.

Opozorilo.

Občinske volitve. V kratkem se vršijo skoro v vseh občinah ljubljanske oblasti občinske volitve.

Preglejte volilne imenike! Ne zamudite roka za vlaganje reklamacij in kandidatnih list.

Kjer niste sami dovolj močni, se združite z ostalimi naprednimi skupinami.

Trda beseda.

Naša naloga bodi, da na vsak pritisk in teror od protinarodnih in separatističnih strank odgovorimo s podvojenim terorjem in pritiskom. Ker vedno si moramo biti svesti gesla, da je treba politiko voditi *v korist naroda* in če treba tudi *proti njegovi volji*. — Orjuna.

Naše stranke v Sloveniji, ki so za narodno in državno edinstvo, izgleda, da še vedno sanjajo in se love v medsebojnih osebnih prepirih. Dnevno izjavljajo strankina glasila, mi ne gremo skupno v borbo, ker ima dr. Žerjav frizuro po strani in ne navzgor, zato ker ima ta politik še visoke pete, zato ker hočemo mi imeti zeleno kravato, ker smo mi vsi osebno razžaljeni in zahtevamo, da se prekliče vse prav ve tudi tisto, da imamo eno dlako v nosu predolgo.

Tako se smerijo, tako kriči neresna politična otročad v trenutku, ko preti državnemu in narodnemu edinstvu nevarnost, resna nevarnost, da ta država, ki je bila priborjena s rekami krvi naše slovenske, srbske in

hrvatske, razpade ob nesposobni, ambiciozni in bolni politiki republikanskih in avtonomističnih sanjačev.

Zato je beseda Orjuna, ki jo je spregovorila, prvi svitel žarek, ki je z solčno lučjo posvetil v današnje zmešane politične prilike, trdna beseda, ki se jasno zaveda kaj hoče.

Bič in zopet bič po zmešanih glavah političnih voditeljev, ki zavajajo naš slovenski narod, zavestno ali podzavestno v brezno razpada.

Bič to je početak jedro in konec v naših časih edino pravilne politike. Bolje je kaplja energije kot velik sod filozofije.

Orjuna se je otresla malenkostnih porodnih boleznih, katere so ji pretile v njenem početku, da jo zaduše in koraka sedaj trdo in odločno po jasno usmerjeni poti naprej do cilja.

Orjuna čakajo prve težke borbe in mi smo prepričani, da bo ona z svojo energijo in brezobzirnostjo odstranila to, kar imenujemo v današnjih časih politična zmešanost, birokratizem in korupcijo.

Južna Srbija.

Južna Srbija, ali kakor jo navadno imenujejo Makedonija je nam malo znana. V kolikor nam je pa znana je to le po zlu, ki je orisan v listih bolj črno, nego v resnici obstoja.

Ni dvoma, da so zaostale razmere glede sigurnosti, kulture in prosvete daleč za nami, ali to so samo posledice dolgoletnega suženjstva

pod Turki in posledice krvavih bojev, ki so se tam še ne davno vršili in ki jih bijejo Bolgari še danes, toda v drugi obliki.

To zlo se z vsakim dnevom manjša, odkar ima vlado v rokah Narodno Radikalna vlada.

Južna Srbija je bila v srednjem veku središče visoke kulture in civi-

